

Uitgangspunten toekomst sociaal ontwikkelbedrijf

Opgave: Impuls sociale infrastructuur en toekomst sociaal ontwikkelbedrijf

Datum: 7 mei 2025

Aanleiding

De regio Amersfoort voert sinds 2024 de opgave 'Impuls sociale infrastructuur en toekomst sociaal ontwikkelbedrijf' uit. Deze opgave is gericht op het:

- *versterken van de sociale infrastructuur in de arbeidsmarktregio Amersfoort;*
Specifiek gaat het om het versterken van de ondersteuning en begeleiding van personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.

- *bepalen van de rol van het sociaal ontwikkelbedrijf.*
Een sociaal ontwikkelbedrijf biedt begeleiding en ondersteuning aan personen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Dit document

Dit document beschrijft de:

- conclusies uit de inventarisatie naar de huidige sociale infrastructuur. Deze inventarisatie is gericht op de huidige ondersteuning en begeleiding van personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt, en de kansen om deze te versterken;
- de uitgangspunten voor het sociaal ontwikkelbedrijf.

De uitgangspunten zijn de basis voor de volgende fase van het project: het toekomstplan voor het sociaal ontwikkelbedrijf¹.

Conclusies uit de inventarisatie

Drie belangrijke conclusies uit de inventarisatie zijn:

1. *In de regio Amersfoort zijn er kansen om de ondersteuning en begeleiding voor personen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt te verbeteren.*

Het gaat om doelgroepen voor wie het werken bij een reguliere werkgever niet (direct) haalbaar is. Dit is een diverse groep, door verschillen in:

- de reden dat iemand (nog) niet kan werken bij een reguliere werkgever; en
- de grootte van de afstand tot de arbeidsmarkt.

Aanvullende ondersteuning is van meerwaarde voor inwoners met een beschermt werk indicatie. Maar ook voor doelgroepen zonder beschermt werk indicatie is aanvullende ondersteuning van meerwaarde. Dit geldt in elk geval voor: inwoners met een indicatie Banenafpraak, statushouders, jongeren en personen met een psychische kwetsbaarheid.

Voor dit deel van de doelgroep zijn er kansen om de ondersteuning en begeleiding te versterken. De reden is dat de regio Amersfoort ervoor koos om inwoners vanaf de invoering van de Participatiewet zelf te begeleiden naar (betaald) werk bij een reguliere werkgever, in plaats van het sociaal ontwikkelbedrijf hierin te laten ondersteunen. De regio zet hier bijvoorbeeld trajectbegeleiders, jobcoaches en loonkostensubsidie (hierna: LKS) voor in.

¹ Het toekomstplan is onderdeel van de tweede projectfase. De regio levert deze naar verwachting in 2025 op.

- 2. De infrastructuur van reguliere werkgevers is niet altijd ingericht op het ondersteunen en begeleiden van inwoners met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.*

De regio Amersfoort heeft een stevig netwerk van werkgevers die bereid zijn om personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden en ondersteunen. De verwachting is dit aantal groeit door werkgevers actief te benaderen en informeren vanuit de regio Amersfoort. Dit netwerk aan werkgevers biedt echter geen oplossing voor de gehele doelgroep binnen de Participatiewet. Dit is met name het geval voor inwoners met beperkte werknemersvaardigheden. De beschikbare tijd en expertise van werkgevers om inwoners goed te begeleiden is een veelvoorkomend knelpunt.

- 3. RWA/Amfors is een veilige en passende omgeving voor personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.*

Het huidig sociaal ontwikkelbedrijf in de regio Amersfoort² is het Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en omgeving (hierna: RWA)/Amfors. Dit is het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeenten Amersfoort, Leusden, Bunschoten, Baarn, Soest en Woudenberg. RWA/Amfors is een smal sociaal ontwikkelbedrijf. Een smal sociaal ontwikkelbedrijf richt zich met name op het bieden van werk aan personen met een Wet sociale werkvoorziening (hierna: Wsw) indicatie.

We zien op dit moment in RWA/Amfors kansen om stabiliteit te bieden voor de doelgroep met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. RWA/Amfors heeft een bestaande infrastructuur om personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen. Het gaat onder andere om hallen, werkplekaanpassingen, werksoorten, (ondersteunende) medewerkers en expertise. Dit maakt RWA/Amfors een veilig en passend vangnet voor inwoners die (nog) niet aan de slag kunnen bij een reguliere werkgever.

Uitgangspunten

Onderstaand volgen de uitgangspunten voor het sociaal ontwikkelbedrijf, in volgorde van prioriteit:

- 1. De behoefte en ontwikkelkansen van inwoners staan centraal.*

Dit betekent dat de regio het sociaal ontwikkelbedrijf inricht op basis van de behoefte en ontwikkelkansen van inwoners. Binnen de behoefte en ontwikkelkansen van inwoners, zoekt de regio naar de beste inrichtingsvorm van het sociaal ontwikkelbedrijf. Waaronder de vorm met het financieel meest voordelige resultaat, en een vorm die samenwerking met werkgevers en (maatschappelijke) organisaties aanmoedigt.

- 2. De regio Amersfoort ontwikkelt een breed sociaal ontwikkelbedrijf.*

Het door ontwikkelen naar een breed ontwikkelbedrijf biedt een kans om extra ondersteuning te bieden aan inwoners die dat nodig hebben. Een breed sociaal ontwikkelbedrijf ondersteunt namelijk ook de doelgroep binnen de Participatiewet, naast de doelgroep met een Wsw-indicatie. Daarnaast heeft een breed ontwikkelbedrijf een sterkere focus op ontwikkeling en integratie in de reguliere arbeidsmarkt.

Hoe het brede sociaal ontwikkelbedrijf precies vorm krijgt, werkt de regio verder uit in het toekomstplan voor het sociaal ontwikkelbedrijf.

² De gemeente Nijkerk is een uitzondering. Het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeente Nijkerk is de Inclusief Groep.

3. *RWA/Amfors blijft het sociaal ontwikkelbedrijf voor de regio Amersfoort (met uitzondering van de gemeente Nijkerk).*

Zoals genoemd heeft RWA/Amfors een bestaande infrastructuur om personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen. En is RWA/Amfors een passende en veilige omgeving voor personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. De schaalgrootte van deze infrastructuur is daarnaast uniek binnen de regio Amersfoort. Dit biedt een basis om door te ontwikkelen naar een breed sociaal ontwikkelbedrijf.

Het bieden van een vangnet aan een grotere doelgroep bij RWA/Amfors, biedt niet alleen een mogelijke meerwaarde voor doelgroep binnen de Participatiewet. Maar ook voor de bestaande doelgroep binnen de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het draagt bij aan continuïteit voor RWA/Amfors en een stimulerende werkomgeving.

Hoe RWA/Amfors in de toekomst vorm krijgt als sociaal ontwikkelbedrijf, werkt de regio verder uit in het toekomstplan voor het sociaal ontwikkelbedrijf. Onderdeel is de organisatievorm en samenwerking met de regio.

Een uitzondering op dit uitgangspunt is de gemeente Nijkerk. Het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeente Nijkerk is de Inclusief Groep. De gemeente Nijkerk neemt een zelfstandig besluit over haar toekomstig sociaal ontwikkelbedrijf.

4. *Het toekomstig sociaal ontwikkelbedrijf is een netwerkorganisatie.*

De regio Amersfoort wil aansluiten op de behoefte en ontwikkelkansen van inwoners (zie uitgangspunt 1). De werknemers- en vakvaardigheden, interesses en talenten onder inwoners verschillen. Daarom is het belangrijk om een diversiteit aan werksoorten en werkvormen aan te bieden, passend bij de inwoner. De meerwaarde is dat de regio een passende werkplek voor inwoners faciliteert. En werkgevers de kans geeft om op laagdrempelige wijze werk te bieden aan personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.

Een nauwe samenwerking tussen het sociaal ontwikkelbedrijf, de arbeidsmarktregio Amersfoort, (reguliere) werkgevers, onderwijs en (maatschappelijke) organisaties is noodzakelijk om een diversiteit aan werksoorten en werkvormen te bieden. De reden is:

- RWA/Amfors kan niet alle werksoorten bieden die passen bij de behoeften van inwoners.
Op dit moment biedt RWA/Amfors de volgende werksoorten: productie, groen, schoonmaak, metaalbewerking en elektromontage. Een uitbreiding op deze werksoorten is mogelijk, maar moet ook passen bij de infrastructuur van RWA/Amfors.
- Afspraken met reguliere werkgevers zijn noodzakelijk om inwoners te plaatsen bij deze werkgevers.
Het doel is om inwoners te plaatsen in werkvormen op locatie bij een (reguliere werkgever). Een mogelijke vorm is onder begeleiding van het sociaal ontwikkelbedrijf. Afspraken over onder andere de werkzaamheden, prijs en begeleiding zijn dan belangrijk om inwoners een passende werkplek te bieden.

5. *Het toekomstig sociaal ontwikkelbedrijf zorgt ervoor dat RWA/Amfors financieel gezond is.*

RWA/Amfors heeft moeite om financieel gezond te blijven. Het aantal medewerkers bij RWA/Amfors daalt, en daarmee ook de omzet. Dit heeft te maken met de keuze om RWA/Amfors met name in te zetten voor het bieden van een werkplek aan de doelgroep met een Wsw-indicatie. Het toevoegen van nieuwe medewerkers en trajecten aan RWA/Amfors biedt kansen om te investeren in de ontwikkeling, participatie en het arbeidspotentieel van inwoners. En er geldt tegelijkertijd voor te zorgen dat het sociaal ontwikkelbedrijf financieel gezond is.

De regio richt zich op het aanbieden van werksoorten en werkvormen die passen bij de doelgroep en gelijktijdig de omzet verhogen. Daarnaast richt de regio zich op het beperkt houden van de kosten voor de infrastructuur van RWA/Amfors, waar mogelijk. De behoeften en ontwikkelkansen van inwoners blijven hierbij centraal staan (zie uitgangspunt 1). Deze mogen niet tegenstrijdig zijn aan keuzes die gericht zijn op het verhogen van de omzet en verlagen van kosten.